

автори засвідчили себе не лише енциклопедистами свого часу, а й справжніми патріотами рідної землі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Віленський літопис [Електронний ресурс] / Ізборник. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/psr13235/lytov18.htm>
2. Літопис руський / Пер. з давньоруської Л. Є. Махновця. – К.: Дніпро, 1989. – 591 с.
3. Софонович Феодосій. Хроніка з літописців стародавніх / Феодосій Софонович. Підготовка тексту до друку, передмова, комент. Ю. А. Мицика, В. М. Кравченка. – К.: Наукова думка, 1992. – 336 с.

РОСІЙСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

Романцов В. М.

У наш час зростає науковий інтерес українських істориків до питань історичної політики Російської Федерації (далі РФ) стосовно України. Вчені аналізують російський історичний дискурс щодо нашої країни як чинник її сприйняття росіянами, який є основою «стереотипів, що впливають на формування політичних рішень і дій, на стан суспільної свідомості, на ставлення політиків, аналітиків і ширшого загалу до України та українців» [14, с. 3]. Російський погляд на історію України має кілька вимірів: академічний (науковий) погляд, висвітлення питань української історії у підручниках з історії Росії, офіційна точка зору державних керівників РФ та російські патріотично-пропагандистські, публіцистичні видання.

Академічний науковий підхід до висвітлення історії України знайшов відображення у працях російських вчених І. Александровського, Е. Борисенка, С. Лукашової, (сприйняття України та українців у російському суспільстві XVII – початку XX ст.) [32], Г. Джухи (репресивна політика сталінського режиму щодо греків України) [5], О. Міллера (політика Російської держави щодо України) [13, 17], І. Мощанського (Україна у Другій світовій війні) [18, 19, 20, 21, 22, 23], Т. Таїрової-Яковлевої (проблеми історії Гетьманщини) [35, 36, 37, 45], які прагнуть бути об'єктивними дослідниками у своїх працях, що ґрунтуються на аналізі оригінальних джерел. Але дослідження української історії в академічному середовищі РФ не обумовлене суспільним інтересом, а свідчить переважно про особисті наукові зацікавлення російських істориків. Наукові праці російських істориків щодо України сприймає лише нечисельна інтелектуальна, демократична частина російського суспільства, а не громадськість РФ.

Для більшості російських істориків та громадськості країни питання української історії завжди мало політичний характер. Більшість мешканців РФ за жодних обставин не сприймає Україну як самостійну державу, а бачить її виключно у складі «единой неделимой России» або під політичним контролем останньої. Це знаходить відображення в традиційній, незмінній російській імперській історичній концепції. Вона полягає в тому, що немає окремої української історії, а є спільна історія Росії та України, бо немає окремого українського народу, а українці та росіяни – це один народ.

У цьому контексті висловили свої ідеї автори навчальних посібників з історії Росії, відомі сучасні російські історики – М. Горинов, А. Горський, А. Данилов, Ш. Мунчаєв, С. Сапожнікова, В. Устинов [8, 9, 10, 11, 12, 24, 33,] та інші. В усіх навчальних посібниках з історії Росії пострадянського часу стверджувалася політична думка про Русь як «Русское государство», створене міфічними «руськими славянами», а історичні українські землі Подніпров'я, Галичини та Волині розглядалися як його складова без будь-якої згадки про Україну. Вона згадується авторами цих посібників лише в середині XVII ст. в контексті «воссоединения» з Росією без жодного натяку на самостійну історію.

Класичний російський погляд на історію Русі висловив відомий російський історик-емігрант С. Пушкар'юв. У період Київської Русі, за його версією, «беспристрастного повествования», все було «русское» - «Великая Русская равнина», «Русская земля», «русское общество», «русское культурное влияние», «русская вера» «русская церковь», «русская митрополия», «русский митрополит», «русский мир» [29, с. 4, 53, 83, 118, 124, 147], при тому, що мова йшла про Стародавню Русь, а не про Росію. Це є не натяк, а відверте твердження про те, що Русь – «Россия».

За версією російської історії С. Пушкар'юва, у складі Русі («России») розглядалася Галицька земля [29, с. 114, 116]. Висвітлюючи монголо-татарську навалу, російський історик згадав Чернігів, «Переяславль Южный», «славную древнюю столицу Руси Киев», які були названі автором «юго-западными русскими землями» [29, с. 118]. Розглядаючи церковне протистояння в українських землях кінця XVI – першої чверті XVII ст., російський історик, писав про «Западную Россию» [29, с. 205]. Висвітлюючи події Національно-визвольної війни на землях Русі-України, С. Пушкар'юв уперше вжив назву «Україна», додавши слово «Малороссийская» [29, с. 208]. Книга С. Пушкар'юва «Обзор русской истории», яка подала для росіян такий «імперсько-патріотичний» погляд на історію, була настільки популярна, що за півстоліття витримала п'ять видань.

Звичне для росіян твердження про те, що початок Росії йде від Русі - це є історичний міф, від якого не хочуть відступитися ні російська влада, яка формує політичний, державний погляд на минуле своєї країни, ні більшість російських істориків. Подібні історичні міфи знаходяться в непереможній суперечності з науковим поглядом вчених. Історичні міфи про Україну небезуспішно насаджуються протягом багатьох десятиліть росіянам і становлять основу їхньої історичної пам'яті, фактично формують імперську свідомість цього народу.

Витоки псевдонаукової концепції сучасних російських істориків легко простежується у працях їхніх попередників – вчених та письменників XIX – початку XX ст. (М. Карамзіна, М. Погодіна, М. Устрялова, С. Соловйова, В. Ключевського, Д. Іловайського). Вони завжди пов'язували з Київською Руссю уявлення росіян про утворення Російської держави та її назву, поширювали невмирущий російський міф про те, що «Киев – мать городов русских». Такі історичні погляди десятиліттями нав'язувалися російському населенню з юних років у школах, ВНЗ. Вони активно поширюються за кордоном, у тому числі й в Україні.

Свого часу М. Грушевський цілком справедливо піддав критиці «звичайну схему «русскої» історії», яка панувала в російській історіографії у XIX – на початку XX ст. і мала традиційний імперський політичний характер [4]. Не випадково критика Михайлом Сергійовичем цієї «звичайної схеми «русскої» історії» викликала бурхливу негативну реакцію з боку прихильників російської імперської величі О. Волконського, П. Богаєвського, І. Линниченка, Б. Ляпунова, А. Савенка, А. Стороженка, Ю. Романовського, Т. Флоринського. Їхні історико-публіцистичні твори відверто антиукраїнського спрямування понад двадцять років тому були опубліковані в РФ у збірнику під промовистою назвою «Украинский сепаратизм в России. Идеология национального раскола» в серії «Пути русского имперского сознания» [29].

Історію України трактують не лише російські вчені, але й державні керівники РФ. Антиукраїнські історичні міфи надзвичайно широко використовується у їхніх виступах, у сучасній російській державній пропаганді. Навмисно перекручуючи українську історію, державні очільники РФ вдаються до відвертих образ на адресу України та українців. У квітні 2008 р. під час засідання Ради Росія – НАТО президент В. Путін назвав Україну «искусственным образованием», «ошибкой истории» [26]. Виходячи з цього, Росія протягом багатьох років докладала зусилля, щоб виправити цю так звану «ошибку истории» і ліквідувати Українську державу, яка не вписується ні в російську історію, ні в політику РФ, ні в менталітет росіян. Подібні «ідеї» висловлює російський президент і протягом останніх років, обґрунтовуючи цим фактичну агресію проти України [28, 30].

15 травня 2009 р. президент РФ того часу Д. Медведєв підписав указ «О Комиссии при Президенте Российской Федерации по противодействию попыткам фальсификации истории в ущерб интересам России». Основним завданням цієї комісії була зазначена «выработка стратегии противодействия попыткам фальсификации исторических фактов и событий, предпринимаемым в целях нанесения ущерба интересам России» [38]. Виходячи з цього документа, завданням російських істориків є не прагнення до об'єктивного висвітлення минулого, не аналіз історичних уроків, а відповідність їх праць державним інтересам Росії, які фактично визначає російська влада. На початку 2000-х років росіяни двічі робили безуспішні спроби залучити українських істориків до створення спільного російсько-українського підручника з історії, який фактично відображав би російський погляд на українську історію.

У наш час в РФ посилюється політичний тиск на істориків з боку держави, що пов'язується з загостренням «международной обстановки, особенно в связи с событиями на Украине, политически значимые последствия самостоятельной позиции России на мировой арене вызвали серьезный сдвиг в общественном сознании» [42, с. 49]. З точки зору російської пропаганди акцентується увага на брехливих твердженнях про те, що події в Україні спричинили там «возрождение нацизма» [42, с. 51].

Заради «патріотичного виховання» молоді у пострадянський час в РФ поширюються далекі від наукового пізнання історико-публіцистичні твори сучасних авторів та їхніх попередників з числа російських емігрантів ХХ ст. Ще в 1996 р. у пострадянській Росії накладом 10 тис. примірників була перевидана книга російського емігранта Н. Ульянова «Происхождение украинского сепаратизма», яка була вперше опублікована у Нью-Йорку в 1966 р. Цей «научный труд» був звичайною апологетикою російського панування в Україні та обсилав ядовитими стрілами «украинское самостийничество» [41].

На початку ХХ ст. допитливого російського читача порадували двотомником письменника-емігранта А. Занкевича (літературний псевдонім – Андрей Дикий) «Неизвращенная история Украины-Руси», автор якої так само, як і Н. Ульянов ставив завдання боротьби проти «украинского сепаратизма». Він писав про «Российскую Украину», яку не відокремлював від «общероссийской культуры» [7, с. 4]. Саме такий шовіністичний погляд на Україну прийнятний для сучасного російського суспільства.

Традиції російських істориків- та письменників-емігрантів щодо «висвітлення» історії України продовжують у РФ сучасні письменники та публіцисти. Серед них особливо виділяється своєю творчістю у цьому спрямуванні О. Широкоград, який свою «Тайную историю Украины» подав у формі дискусії, де вдався до численних маніпуляцій, використовуючи ненаукові історіографічні джерела. Не випадково, що навіть російськомовна Вікіпедія стверджує, що книги цього автора «критикуют за чрезмерно публицистический вид, как то – неточности в приводимых сведениях, нарушение авторского права (прямое цитирование и перефраз), использование устаревших сведений, вымысел и вторичность» [43]. Ю. Козлов залякував росіян «бандеризацией Украины», яка, на його думку є головною загрозою Росії [1]. М. Леонтьєв стверджував, що Україна – це «антироссийский проект» [16]. Подібних витворів російської історичної думки про українську історію багато, і вони мають вплив на широку громадськість.

Вступна стаття до названого раніше збірника «Украинский сепаратизм в России. Идеология национального раскола», написана М. Смоліним, мала провокативний характер і називалася «Украинский туман должен рассеяться, и русское солнце взойдет» [36, с. 5 – 22]. Автор стверджував: для того, щоб над Україною «русское солнце взошло», «возможны любые варианты, вплоть до войны по югославскому сценарию» [29, с. 6]. На жаль через два десятиліття після того, як були написані ці «пророчі» слова, під прикриттям лукавих історичних міфів про «спільну історію», проти України дійсно реалізується імперський сценарій з використанням засобів військової агресії. Масовану міфологізацію історії України російськими авторами відзначили у своїх працях українські історики [2, 3, 15,].

Підсумовуючи короткий виклад питання про російський погляд на історію України, необхідно відзначити, що, незважаючи на зацікавлення деяких російських вчених до дослідження української історії на засадах наукової методології (І. Александровський, Е. Борисенко, Г. Джуха, С. Лукашова, О. Міллер, І. Моцанський, Т. Таїрова-Яковлева та інші), в РФ панує політичний погляд на цю тему. Її висвітлення фактично контролює російська влада, використовуючи з відверто пропагандистською метою, утверджуючи у свідомості росіян імперські, шовіністичні погляди, які заперечують українську ідентичність, незалежну Українську державу, історію та культуру України, масовано поширюючи ненаукові історичні міфи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандеризация Украины – главная угроза для России / Автор-составитель Ю.К. Козлов. Москва : Яуза-пресс, 2008. 480 с.
2. Білінський В. «Росія, як імперія, нависла нам 150, якщо не 250 міфів. А це навіть не міфи, а звичайна, вибачайте на слові, брехня». 11.05.2016. URL: <http://misto.vn.ua/news/item/id/9287>
3. Брехуненко В. Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле. Київ, 2017. 280 с.
4. Грушевський М.С. Звичайна схема «русскої» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства // Грушевський М.С. Твори: У 50 т. / Редкол.: П.Сохань, Я.Дашкевич, І.Гирич та ін.; голов. ред. П.Сохань. Т. 1. Львів: Світ, 2002. С. 75–82.
5. Джуха І. «Греческая операція» НКВД в Україні. Кнмга Памяти мариупольських греков (жертвы греческой операции НКВД). СПб: Алетейя, 2017. 640 с.
6. Дикий А. Неизвращенная история Украины-Руси. Т. 1. Нью-Йорк, Издательство «Правда о России», 1960. 420 с.
7. Дикий А. Неизвращенная история Украины-Руси. Т. 2. Москва: «Самотека», 2008. 528 с.
8. История России в вопросах и ответах: курс лекцій. Учебное пособие / Составитель С.А.Кислицин. Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. 608 с.
9. История России: Конспект лекций / Шевелев В.Н. 8-е изд. Ростов н/Д: 2012. 250 с.
10. История России с древнейших времен до 1861 года / под. ред. Н.И.Павленко. Рекомендовано Министерством общего и профессионального образования Российской Федерации в качестве ученика для студентов вузов, обучающихся по направлению и специальности «История». Москва: Высшая школа, 1996. 559 с.
11. История России: учебное пособие для вузов, а также колледжей, лицеев, гимназий и школ: в 2 т. Т. 1 / М. М. Горинов, А. А. Горский, А. А. Данилов (руководитель автор. колл.) и др; под ред. С. В. Леонова. Москва ВЛАДОС, 1997. 256 с.
12. История России: учебное пособие для вузов, а также колледжей, лицеев, гимназий и школ: в 2 т. Т. 1 / М.М.Горинов, А.А.Горский, А.А.Данилов (руководитель автор. колл.) и др; под ред. С.В.Леонова. Москва Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1997. 472 с.
13. Касьянов Г.В., Миллер А.И. Россия-Украина: Как пишется история. Диалоги - лекции - статьи. Москва: РГГУ, 2011. 306 с.
14. Касьянов Г., Смолій В., Толочко О. Україна в російському історичному дискурсі: проблеми дослідження та інтерпретації / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2013. – 128 с.
15. Кузьмук О. «Українські» міфи сучасної Росії. URL: <http://molodanaciya.smoloskyp.org.ua/?p=134>
16. Леонтьев М. Антироссийский проект “Украина” / М.Леонтьев. URL: <http://www.russ.ru/layout/set/print/pole/Antirossijskij-proekt-Ukraina>
17. Миллер А. И. «Украинский вопрос» в политике властей и русском общественном мнении (вторая половина XIX века). СПб.: Алетейя, 2000. 270 с.

18. Мощанский И. 1941. 1941. Битва за Киев. 7 июля - 26 сентября. Москва: Яуза, БТВ-Книга, Эксмо, 2008. 208 с.
19. Мощанский И. Борьба за Крым (сентябрь 1941 - июль 1942 года). Москва, 2002. 270 с.
20. Мощанский И. 1941-й. Вторжение. Операции Юго-Западного фронта. 22 июня – 6 июля 1941 года. Москва: Вече, 2010. 128 с.
21. Мощанский И. Операция Барбаросса. Танковое сражение на Западной Украине 22 июня – 7 июля 1941 года. Москва. 2002. 67 с.
22. Мощанский И. Освобождение Правобережной Украины. Москва, 2011. 57 с.
23. Мощанский И. Сражение под Харьковом. Кровавая катастрофа. 12-28 мая 1942 года. Москва: Вече, 2009. 152 с.
24. Мунчаев Ш.М., Устинов В.М. История России: Учебник. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Норма : Инфра-М, 2009. 752 с.
25. Открытое послание президента РФ Дмитрия Медведева президенту Украины Виктору Ющенко /Д.Медведев. URL: <http://www.kreml.org/opinions/220477084>
26. Ошибка истории: Путину припомнили наглые слова об Украине. 18 08.12. URL: <https://znaj.ua/ru/politics/193129-pomilka-istoriji-putinu-prigadali-nahabni-slova-pro-ukrajinu>
27. Плохий С. Великий переділ Незвичайна історія Михайла Грушевського. Київ: Критика, 2011. 604 с.
28. Путин об Украине и ЕС: «Мы так не договаривались». 4 сентября 2013. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2013/09/130904_ru_s_putin_ukraine_eu
29. Пушкарев С. Г. Обзор русской истории. Изд-е п'яток стереотипное: Учеб. Пособие для студентов вузов, обучающихся по историческим специальностям. СПб. Москва. Краснодар, 2003. 432 с.
30. Пять громких заявлений Путина об истории Украины. 10 ноября 2014. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2014/11/141110_ru_s_putin_on_history_ukrain_e
31. Рунов В. 1941. Победный парад Гитлера. Правда об Уманском побоище. Москва: Яуза, Эксмо, 2010. 416 с.
32. Русские об Украине и украинцах. СПб: Алетейя, 2012. 456.
33. Сапожникова Н. Д. История России с древнейших времен до наших дней: учеб. пособие. Екатеринбург: ФГАО ВПО «Рос. гос. проф.- пед. ун-т», 2013. 500 с.
34. Смолин М. «Украинский туман должен рассеяться, и русское солнце взойдет» // Украинский сепаратизм в России. Идеология национального раскола: сборник. Москва: Москва. 1998. С. 5 – 22.
35. Таирова-Яковлева Т. Иван Мазепа и Российская империя. История «предательства». М.: Центрполиграф, 2011. 525 с.
36. Таирова-Яковлева Т. Мазепа. Москва: Молодая гвардия, 2007. 271 с.
37. Таїрова-Яковлєва Т. Повсякдення, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини / Тетяна Таїрова-Яковлєва; пер. з рос. Т. Кришталовської. Київ: Кліо, 2017. 184 с.
38. Указ Президента Российской Федерации от 15 мая 2009 г. N 549 “О Комиссии при Президенте Российской Федерации по противодействию попыткам фальсификации истории в ущерб интересам России”. URL: <http://www.rg.ru/2009/05/20/komissia-dok.html>
39. Украинский сепаратизм в России. Идеология национального раскола: сборник. Москва: Москва. 1998. 432 с.
40. Україна-Росія: діалог історіографій : Матеріали міжнар. наук. конф. / Ін-т. історії України НАН України, Канад. ін-т укр. студій Альбертського ун-ту (Едмонтон), Сіверський ін-т регіон. дослідж.; Редкол.: В. Ф. Верстюка (відп. ред.), В. М. Бойко (відп. секр.), С. А. Лепявко, С. М. Плохий. Київ-Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2007. 256 с.
41. Ульянов Н. И. Происхождение украинского сепаратизма. Москва. Изд-во. «ИНДРИК». 1996. 278 с.

42. Харченко А.А., Заслонкина О.В. О влиянии фальсификации и мифологизации истории России на сознание и социальное поведение современной молодежи // Среднерусский вестник общественных наук. Социология и жизнь. 2014. № 5 (35). С. 48 – 54.
43. Широкоград Александр Борисович. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Широкоград,_Александр_Борисович
44. Широкоград А. Б. Тайная история Украины. Москва : Вече, 2008. 432 с.
45. Широкоград А. Б. Украина: противостояние регионов. Москва: АСТ МОСКВА, 2010. 443 с.
46. Яковлева Т. Проблемы русско-украинских взаимоотношений в середине XVII в. // Україна-Росія: діалог історіографій : Матеріали міжнар. наук. конф. / Ін-т. історії України НАН України, Канад. ін-т укр. студій Альбертського ун-ту (Едмонтон), Сіверський ін-т регіон. дослідж.; Редкол.: В. Ф. Верстюка (відп. ред.), В. М. Бойко (відп. секр.), С. А. Лепявко, С. М. Плохій. Київ-Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2007. С. 47 – 50.

ГРУШЕВСЬКІАНА Л. ВИНАРА

Романцова Н.І.

Навесні 2017 р. у віці 85 років пішов з життя видатний діаспорний український вчений, засновник грушевськознавства – Любомир Винар. Понад півстоліття він студіював різні аспекти цієї галузі українознавства. Творчий спадок закордонного історика у сфері грушевськознавства (грушевськіяна Л. Винара) становить понад 300 публікацій (монографії, бібліографічні довідники, статті та рецензії) [30, 33]. Питання щодо грушевськіяни Л. Винара певною мірою висвітлювали А. Атаманенко, В. Гоцуляк, Р. Пиріг, О. Рубльов, А. Хеленюк та інші українські науковці [29, 31, 32, 33]. Проте цей аспект наукової творчості Л. Винара потребує поглибленого дослідження.

Предметом студій діаспорного історика були біографічні студії, присвячені М. Грушевському, окремі періоди життя та діяльності вченого [10, 22, 6, 26, 9]. У своїх працях грушевськознавець осмислював роль Михайла Сергійовича в українській історичній науці [11, 12, 13, 14, 20, 23]. Вагоме місце в грушевськознавчій спадщині Л. Винара посідають історіографічні студії, пов'язані з вивчення наукової творчості М. Грушевського [15, 25, 27, 21]. Засновник грушевськознавства був автором перших ґрунтовних монографій в цій галузі [17, 18, 23].

Л. Винар приділив у своїх студіях велику увагу питанням діяльності М. Грушевського в НТШ [24, 19, 17, 18, 16]. Л. Винар розробляв це питання протягом тривалого часу і присвятив йому спеціальні праці. Опрацювавши значне коло літератури та спираючись на нові джерела, вчений зміг з'ясувати важливі аспекти щодо науково-організаційної діяльності Михайла Сергійовича в НТШ. Засновник грушевськознавства зазначав, що «розвиток Наукового товариства ім. Шевченка як загальноукраїнської наукової установи до вибуху I-ї Світової війни нероздільно пов'язаний із науково-організаційною діяльністю Михайла Грушевського» [18, с. 13].

Характеризуючи науково-організаційну діяльність М. Грушевського в НТШ, Л. Винар зазначав, що він поставив перед собою цілю «створити з НТШ справжню українську академію наук і впровадити українознавство на міжнародний форум наукового життя і тим самим довести повну незалежність українського історичного процесу і української культури» [18, с. 25].

Оцінюючи діяльність М. Грушевського на посаді голови НТШ, автор вказував, що Товариство в своїй видавничій діяльності зазначеного періоду досягло «вершин» і не поступалося виданням закордонних академій наук [243, с. 59]. Галицький період був, за висловом Л. Винара, «золотою добою» творчості та діяльності М. Грушевського, в якій він повністю виявив свій геніальний науковий талант і надзвичайні організаційні здібності [6, с. 13]. В цей час склалися стосунки професора М. Грушевського з українським

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
ЦЕНТР БАЛТО-ЧОРНОМОРСЬКИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ КРАСЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ІСТОРИЧНОМУ ПРОСТОРИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

26 КВІТНЯ 2019 р.

м. МАРІУПОЛЬ

ПІД ЗАГ. РЕД. К. В. БАЛАБАНОВА

МАРІУПОЛЬ
МДУ
2019

УДК 94(477)(063)
У 45

Головний редактор: **К.В. Балабанов**, ректор Маріупольського державного університету, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор політичних наук, професор, Почесний Генеральний консул Республіки Кіпр в Маріуполі.

Головна редколегія: **О.П. Реснт**, член-кореспондент НАН України, д.і.н., професор, заступник директора Інституту історії України НАН України; **В.Ф. Лисак**, д.і.н., професор кафедри МВ та ЗП, декан історичного факультету МДУ, **В.М. Коробка**, доцент кафедри історичних дисциплін; **В.С. Волониць**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **В.О. Забавін**, старший викладач кафедри історичних дисциплін; **Ю.В. Коробка**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **С.В. Новікова**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **Н.І. Романцова**, к.і.н., доцент кафедри філософії та соціології; **С.В. Тарасов**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **Н.Ф. Шипік**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін.

Відповідальний редактор: **В.М. Романцов** д.і.н., професор, завідувач кафедри історичних дисциплін.

Затверджено на засіданні кафедри історичних дисциплін (протокол № 10 від 16.04.2019 р.).

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету

Маріупольського державного університету (протокол № 10 від 17.04.2019 р.).

УДК 94(477)(063)
У45

Україна у світовому історичному просторі: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 26 квітня 2019 р. / під заг. ред. К. В. Балабанова.
– Маріуполь: МДУ, 2019. – 200 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна у світовому історичному просторі». В ньому висвітлюються різні аспекти української історії та культури як складової всесвітньої історії, актуальні проблеми міжнародних відносин.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, магістрантів і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії, культури, зовнішньої політики України, історичного краєзнавства, а також міжнародними відносинами нашого часу.

В сборнике представлены научные материалы, включенные в программу Всеукраинской научно-практической конференции «Украина в мировом историческом пространстве». В нем освещаются различные аспекты украинской истории и культуры как составляющей всемирной истории, актуальные проблемы международных отношений.

Для ученых, преподавателей, аспирантов, студентов, магистрантов и всех тех, кто интересуется вопросами истории, культуры, внешней политики Украины, исторического краеведения, а также международными отношениями современности.

The abstracts presents the scientific articles included in the proceedings of the All-Ukrainian research conference «Ukraine in world historical space». It highlights various aspects of the Ukrainian history as a part of the global history as well as the acute problems in Ukraine's foreign policy and foreign affairs.

The abstracts are meant for students, scientists, instructors and those seeking their masters' and scientific degrees as well as for those who really care for the contemporary Ukraine's history, culture, foreign policy, foreign affairs and country studies.

© Маріупольський державний університет, 2019
© Історичний факультет, 2019